PUBLIEKE SECTOR ACCOUNTANTS

Gemeente Kaag en Braassem

Accountantsverslag 2024

Publieke Sector Accountants B.V.
Kralingseweg 223
3062 CE Rotterdam
www.publiekesectoraccountants.nl
info@psa-ra.nl

Aan de gemeenteraad van
gemeente Kaag en Braassem
Postbus 1
2370 AA ROELOFARENDSVEEN

Onderwerp
Accountantsverslag 2024

Datum
3 juli 2025

Kenmerk
312024103.25.301

Geachte leden van de gemeenteraad,

Wij hebben de controle van de jaarrekening 2024 van uw gemeente afgerond. De jaarrekening van gemeente Kaag en Braassem is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Met dit accountantsverslag informeren wij u over onze belangrijkste controlebevindingen. Op 27 mei 2025 hebben wij dit verslag besproken met de controller, de directie en de portefeuille financiën . Wij bespraken onze bevindingen op 4 juni 2025 in de Context en Kaders vergadering.

Bij de jaarrekening 2024 hebben wij op 3 juli 2025 een goedkeurende controleverklaring afgegeven.

Ons accountantsverslag is bedoeld om u te ondersteunen in de beoordeling van de jaarrekening 2024. De bevindingen en beschouwingen in dit verslag komen voort uit onze controlewerkzaamheden en diverse besprekingen die wij met uw medewerkers hebben gevoerd. Voor de goede orde vermelden wij dat uw controlerende taak uiteraard verder gaat dan uitsluitend het financieel getinte perspectief vanuit de accountantscontrole.

Wij maken u erop attent dat voor dit accountantsverslag een beperkte verspreidingskring geldt. Het accountantsverslag is uitsluitend bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders. Wij geven u toestemming om dit accountantsverslag te publiceren via de agenda’s van de financiële commissie en de gemeenteraad.

Met vriendelijke groet,

Publieke Sector Accountants B.V.

ValidSigned door R. van Hattem Msc RA
op 03-07-2025

R. van Hattem MSc RA

Inhoudsopgave

Contact:

De volgende personen kunnen benaderd worden bij vragen met betrekking tot dit accountantsverslag:

Ralf van Hattem

06 – 1234 5175

rvanhattem@psa-ra.nl

Sylvia Jansen

06 – 1321 3929

sjansen@psa-ra.nl

Managementsamenvatting 1

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij ... 1

2. Financiële positie en resultaat 6

3. Bevindingen eindejaarscontrole 11

4. Interne beheersing 21

5. Overige aangelegenheden 23

6. Bijlage: verplichte tabel SiSa 31

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

Managementsamenvatting

Algemeen beeld

De controle van uw gemeente verloopt over het algemeen goed. Uw organisatie is goed in staat om een kwalitatief goede jaarrekening op te stellen, inclusief het bijbehorende balansdossier. De samenwerking hebben wij als prettig ervaren. Wij zullen de aandachtspunten in onze jaarlijkse evaluatie met de organisatie nader bespreken en toelichten.

Onze belangrijkste conclusie
De strekking van onze controleverklaring bij uw jaarrekening 2024 is goedkeurend. Er resteren enkele ongecorrigeerde onzekerheden.

Uw rechtmatigheidsverantwoording
Het college van burgemeester en wethouders heeft geen rechtmatigheidsfouten geconstateerd die groter zijn dan de verantwoordingsgrens. De afwijkingen ten opzichte van de begroting zijn niet onrechtmatig. Ten aanzien van het voorwaardencriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium zijn er geen bevindingen geconstateerd.

Financieel resultaat
Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten in 2024 bedraagt € 4,6 miljoen positief. Uw eigen vermogen neemt daarom toe. Per saldo is tussentijds € 2,4 miljoen onttrokken aan de reserves, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2024 € 7,0 miljoen voordelig bedraagt.

Belangrijkste bevindingen

Centraal in onze controle staan risico's die verband houden met schattingen en/of fraude. Schattingen kunnen de getrouwheid van de jaarrekening beïnvloeden door schattingsonzekerheden. Voor fraude geldt dat het opzettelijk is waardoor dit minder snel zal worden ontdekt door de interne en externe controle. De voornaamste schattingsposten in uw jaarrekening zijn de grondexploitaties en voorzieningen. Bij frauderisicofactoren richten wij ons met name op het aspect prestatielevering. Onderstaand presenteren wij u onze belangrijkste bevindingen die volgen uit de accountantscontrole 2024.

- Correcties in de jaarrekening 2023 naar aanleiding van de accountantscontrole 2024.
- Verduidelijking van het gebruik van reserves via een actualisatie van de nota reserves en voorzieningen;
- Ontbrekende controle-informatie rondom gewaarborgde geldleningen;
- Onderbouwing van de voorziening groot onderhoud.

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

1. Onze controleaanpak en de uitkomsten daarbij

Reikwijdte van de controle

Met de opdrachtbevestiging van 14 augustus 2024 (kenmerk 312024103.24.496) heeft u ons de opdracht gegeven tot het controleren van de jaarrekening 2024. De reikwijdte van onze controle staat omschreven in deze opdrachtbevestiging. Er is gedurende het verloop van de controle op geen enkele wijze sprake geweest van een beperking in de reikwijdte van onze controle. De doelstelling van de controle is het afgeven van een controleverklaring bij de jaarrekening van gemeente Kaag en Braassem.

In dit accountantsverslag geven wij een toelichting op de bevindingen naar aanleiding van de controle. Onze controle wordt verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse Controlestandaarden en de beleidsregels toepassing Wet normering topinkomens (WNT).

Tijdens de uitvoering van de oorspronkelijke controleplanning hebben zich geen wijzigingen van materieel belang in de reikwijdte voorgedaan. Wij achten de reikwijdte van onze controle voor 2024 voldoende voor de doelstelling van onze controle.

Materialiteit

De materialiteitsbepaling bij de gemeente Kaag en Braassem is gebaseerd op het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO) en het door uw gemeenteraad vastgestelde controleprotocol ‘Controleprotocol 2023’ d.d. 18 december 2023. De bij onze controle van de jaarrekening 2024 toegepaste goedkeuringstoleranties bedragen derhalve:

Bron: jaarrekening 2024 *	Fouten	Onzekerheden
Goedkeuringsmaterialiteit	€ 894.000	€ 2.682.000

*de totale lasten (incl. stortingen in de reserves) op basis van de jaarrekening 2024 bedragen € 89.456.000.

De gemeenteraad heeft in het controleprotocol de rapporteringstolerantie vastgesteld op € 150.000.

Aandachtspunten voor controle en rapportage

Voor de jaarrekeningcontrole 2024 hebben wij een aantal aandachtspunten geïdentificeerd die een verhoogd (bruto) risico kunnen vormen op fouten of afwijkingen in de financiële verslaggeving, vóórdat er beheersingsmaatregelen zijn toegepast om deze risico's te beperken. Deze risico's kunnen een materiële fout in uw jaarrekening veroorzaken en mogelijk impact hebben op de bedrijfsvoering. Het opnemen van een risicogebied of aandachtspunt in deze opsomming betekent niet dat daadwerkelijk sprake is van risico's die zich manifesteren. De aandachtspunten zijn enkel bedoeld om aan te geven dat wij tijdens onze controle (extra) aandacht hebben besteed aan deze gebieden.

De risicogebieden voor deze jaarrekening zijn als volgt:

- De actualiteit van de gevoerde administratie(s), gericht op de betrouwbaarheid van de (tussentijdse) informatievoorziening.
- Voorzieningen: vanwege het schattingselement en de daarmee samenhangende (subjectieve) schattingsonzekerheden.
- De waardering van activa als gevolg van schattingselementen.
- Naleving van de (Europese) aanbestedingsregels.
- Het risico op het ontbreken van een prestatieverklaring in het inkoopproces.
- Het risico op een onrechtmatige handmatige betaling.
- De waardering en risico inschatting met betrekking tot lopende grondexploitaties, inclusief de geldende regels rondom het tussentijds winstnemen.
- Uw fiscale positie in het kader van de vennootschapsbelasting (Vpb).
- Vanuit de controlerichtlijnen dienen wij specifiek aandacht te besteden aan de mogelijkheid die het management heeft om specifieke controlemaatregelen te omzeilen. Dit risico is niet uniek voor uw gemeente. Belangrijke voorbeelden zijn de memoriaalboekingen (handmatige (correctie)boekingen) en posten die gezien hun aard schattingselementen in zich hebben.
- De getrouwheid van de rechtmatigheidsverantwoording en de tijdigheid en kwaliteit van de onderbouwing.
- De voortgang en status van de (noodzakelijke en gewenste) verbeteringen met betrekking tot de kwaliteit van de interne beheersing.
- Voortgang van de (geplande) kwaliteitsimpulsen aan uw IT-omgeving.
- De kwaliteit van de SiSa-bijlage, waaronder aansluitingen, onderbouwingen en de door uw organisatie uitgevoerde controles in relatie tot de rechtmatigheidsverantwoording.
- De verantwoording van de lasten in het kader van het sociaal domein die zijn uitbesteed aan derden. Hierbij gaat het met name om de wijze waarop dit is uitbesteed (mandaat of delegaat) en hoe zich dit doorvertaalt naar de gemeentelijke jaarrekening, met name de rechtmatigheidsverantwoording.

Ter voorkoming van een materiële fout in de jaarrekening heeft u voor bovenstaande risicogebieden interne beheersingsmaatregelen getroffen. Wij hebben ons tijdens de controle gericht op de opzet en het bestaan van de door u ingerichte beheersingsomgeving, die deze risico's moeten verkleinen. Voor een toelichting op een aantal onderkende risico's en aandachtpunten verwijzen wij naar het hoofdstuk 'belangrijke bevindingen'. Daarnaast verwijzen wij u naar onze bevindingen in het hoofdstuk 'Interne beheersing'.

De baten en lasten, alsmede balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen zijn rechtmatig

Uw gemeente maakt gebruik van 23 specifieke uitkeringen die verantwoord zijn via de SiSa-bijlage in uw jaarrekening. Op basis van uw controleprotocol en normenkader hebben wij de naleving van het financieel rechtmatigheidskader voor uw gemeente met betrekking tot deze specifieke uitkeringen gecontroleerd. Hierbij zijn geen materiële bijzonderheden geconstateerd.

Onze conclusie is derhalve dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2024.

De jaarrekening voldoet aan het BBV

Significante verslaggevingsgrondslagen en de toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie en de baten en lasten van gemeente Kaag en Braassem. Daarnaast vereisen zij van het college van burgemeester en wethouders het toepassen van oordeelsvorming ten aanzien van moeilijke, subjectieve en complexe posities, die vaak – vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken – inherent onzeker zijn.

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van gemeente Kaag en Braassem zijn uiteengezet in de jaarstukken 2024 in het onderdeel ‘Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling’.

Wij hebben het door het college van burgemeester en wethouders toegepaste proces voor belangrijke verslaggevingsgrondslagen geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd. Wij hebben de toepassing van de juiste methodiek, de aannames, de berekeningen en de consistente toepassing van de betrokken modellen en/of de van toepassing zijnde financiële verslaggeving beoordeeld. Wij zijn van mening dat de verslaggevingsgrondslagen en de toegepaste inschattingen redelijk zijn en consistent zijn gebruikt: de jaarstukken voldoen aan het BBV (Besluit begroting en verantwoording).

De rechtmatigheids-verantwoording in de jaarrekening

In de jaarrekening 2024 legt uw college van burgemeester en wethouders verantwoording af over een drietal rechtmatigheidscriteria die niet expliciet blijken uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de gemeenteraad vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de gemeenteraad bepaald en bedraagt 1% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves

en is daarmee vastgesteld op € 896.910. Er zijn geen afwijkingen geconstateerd boven dit grensbedrag en toegelicht in de rechtmatigheidsverantwoording in uw jaarrekening.

Geen materiele fouten in de jaarrekening

Naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole resteren er ongecorrigeerde afwijkingen. Door ons gerapporteerde bevindingen zijn niet materieel (dus hebben geen invloed op de strekking van onze controleverklaring). De overige bevindingen zijn naar onze mening van belang voor uw beoordeling van de jaarstukken en de verdere kwaliteitsverbetering van de administratieve organisatie en interne beheersing.

Voor de (niet materiële) fouten en tekortkomingen in de jaarstukken verwijzen wij u naar de diverse onderdelen van dit rapport.

Goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid

Wij zijn van oordeel dat de jaarrekening 2024 van gemeente Kaag en Braassem een getrouw beeld geeft van het eigen vermogen op 31 december 2024 en het resultaat over 2024. Onze conclusie is dat de baten en lasten, alsmede de balansmutaties met betrekking tot specifieke uitkeringen, rechtmatig zijn weergegeven in de jaarrekening 2024.

Hierbij geldt als voorwaarde dat de door ons gecontroleerde jaarrekening ongewijzigd door de gemeenteraad wordt vastgesteld. Wij verzoeken u derhalve ons een door voorzitter en de griffier ondertekend besluit van de vastgestelde jaarrekening te verstrekken. Mochten nog wijzigingen worden aangebracht in de definitieve versie van de jaarrekening dan dienen wij deze te beoordelen alvorens onze controleverklaring hierbij mag worden opgenomen.

2. Financiële positie en resultaat

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

2. Financiële positie en resultaat

Uw financiële positie in 1 oogopslag 2024

Totale lasten €89,69M

Totale baten €96,70M

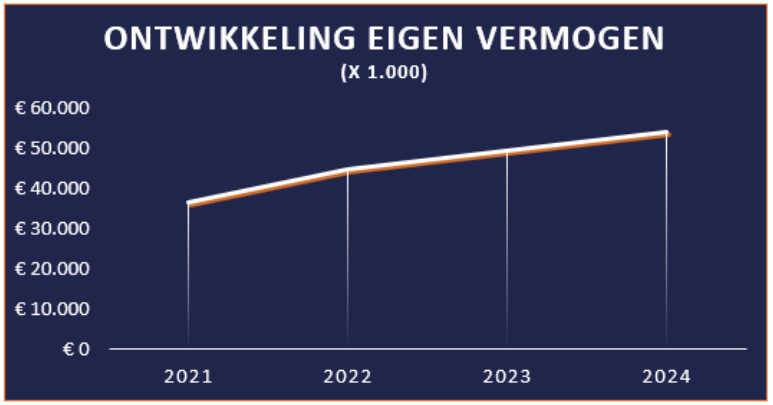

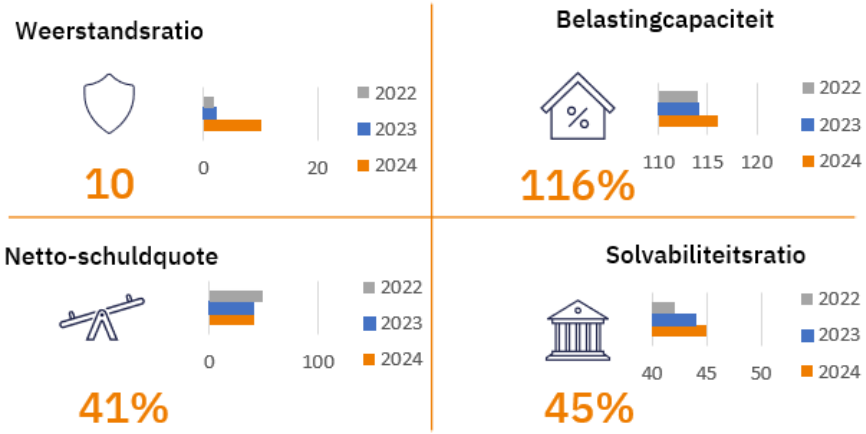

De vermogenspositie van uw gemeente neemt in absolute zin toe

In het Bbv, de verslaggevingsregels voor gemeenten, wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen resultaatbepaling en resultaatbestemming. Alle baten en lasten dienen via het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening te lopen. Er mogen geen baten of lasten rechtstreeks in het eigen vermogen (dat bestaat uit de algemene reserve en de bestemmingsreserves) worden gemuteerd.

De mutaties in het eigen vermogen vinden plaats door middel van de resultaatbestemming. Het gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten in 2024 bedraagt € 4,9 miljoen positief. Per saldo is tussentijds € 2,4 miljoen onttrokken aan de reserves, zodat het uiteindelijk gerealiseerde resultaat over 2024 € 7,0 miljoen voordelig bedraagt. Dit resultaat is afzonderlijk vermeld onder het eigen vermogen in de balans.

Eigen vermogen (in € 1.000.000)	2024	2023
Eigen vermogen per 1 januari	**49,4**	**44,8**
Tussentijdse resultaatbestemming	-/- 2,4	-/- 3,2
Gerealiseerd resultaat	7,0	7,9
Totaal (‘gerealiseerd *saldo van baten en lasten*’)	**4,6**	**4,6**
Eigen vermogen per 31 december	**54,1**	**49,4**

De tussentijdse resultaatbestemming bestaat uit de stortingen in en onttrekkingen uit de reserves, in overeenstemming met de besluiten van uw gemeenteraad. De omvang van het eigen vermogen bedraagt ultimo 2024 44,8 % van het balanstotaal (op 1 januari 2024: 44,1% van het balanstotaal). In de toelichting op balans bij het onderdeel eigen vermogen van de jaarrekening geeft het college een nadere toelichting op de mutaties in het eigen vermogen over het jaar 2024. Wij verwijzen u naar deze toelichting.

Als signaalwaarde voor de solvabiliteitsratio geldt volgens de VNG een percentage van 20%. Bij een solvabiliteitsratio lager dan 20% bevindt de gemeente zich op glad ijs. In de begroting 2024 heeft de gemeenteraad de solvabiliteit bepaald op 28%. De solvabiliteit in de jaarrekening 2024 komt uit op 45% en is derhalve 17 procentpunten hoger dan begroot. Ter vergelijking hebben wij de solvabiliteit van een aantal gemeenten opgenomen. Daaruit blijkt dat de solvabiliteit van uw gemeente per 31 december 2024 (45%) rond het gemiddelde van Nederland ligt.

Ter vergelijking over 2023:

Gemeente	Solvabiliteit 2023
Nederland	40%
Zuid-Holland	45%
25.000 tot 50.000 inwoners (gemiddeld)	41%
Kaag en Braassem (2024)	45%
Alphen aan den Rijn	50%
Bodegraven-Reeuwijk	17%
Nieuwkoop	52%
Wijdemeren	24%

Bron: www.waarstaatjegemeente.nl

Het college van burgemeester en wethouders kwalificeert het weerstandsvermogen als uitstekend

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit vanwege ingeschatte risico's. De beschikbare weerstandscapaciteit heeft het college bepaald op € 27 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing heeft het college een opsomming gegeven van ingeschatte risico's. Op basis van de door de gemeente uitgevoerde risicosimulatie volgt een benodigde weerstandscapaciteit van € 2,7 miljoen. De verhouding tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit in de jaarrekening is 10. Wij verwijzen u voor de onderkende risico's en de kwantificering daarvan naar de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing. Overigens merken wij hierbij op dat deze cijfers niet aan accountantscontrole of een beoordelingsopdracht zijn onderworpen.

Voor meer gedetailleerde informatie over uw weerstandspositie verwijzen wij u naar paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing van uw jaarstukken 2024.

Resultaat 2024 is beïnvloed door reservemutatie(s)

Het feitelijke saldo van baten en lasten in een jaar wordt weergegeven als het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten. Daarnaast kent de gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van de door u genomen besluiten. Het gerealiseerde resultaat is dus mede het gevolg van de bestuurlijke besluitvorming.

Concreet betekent dit voor uw gemeente het volgende:

Exploitatieresultaat (in € 1.000.000)		
Totale baten	87,1	
Totale lasten	82,4	
Gerealiseerde saldo van baten en lasten voordelig		**4,6**
Af: stortingen in reserves	7,2	
Bij: onttrekkingen aan reserves	9,7	
Saldo mutaties reserves, per saldo onttrekking		**2,4**
Gerealiseerd resultaat (voordelig)		**7,0**

De exploitatie over 2024 laat een voordelig gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten van € 4,6 miljoen zien, ten opzichte van een begroot (na wijziging) nadelig saldo van € 4,1 miljoen. Dit is een voordeel van € 8,7 miljoen. Tussentijds is voor € 2,4 miljoen onttrokken aan de reserves wat per saldo leidt tot een gerealiseerd resultaat van € 7,0 miljoen. Het gerealiseerde voordelig resultaat ad € 7,0 miljoen is afzonderlijk op de balans onder het eigen vermogen opgenomen. Uw gemeenteraad besluit (op voorstel van het college) tot het bestemmen van het resultaat 2024. In de jaarstukken wordt op diverse plaatsen een nadere toelichting gegeven op de totstandkoming van het resultaat en worden de verschillen tussen de begroting (na wijziging) en de gerealiseerde baten en lasten verklaard. Wij verwijzen u naar deze toelichtingen.

Het voordelige exploitatieresultaat 2024 (vóór bestemming) is mede ontstaan na een aantal incidentele baten en lasten. Door het effect van de incidentele baten en lasten buiten beschouwing te laten, ontstaat meer inzicht in de reguliere baten en lasten. Het inzicht in de reguliere baten en lasten is van belang, omdat het een betere indicatie geeft van de toekomstige baten en lasten, overigens zonder rekening te houden met beleidswijzigingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten is eveneens inzicht in de incidentele baten en lasten gegeven. Kortheidshalve verwijzen wij u naar deze uiteenzetting.

3. Bevindingen eindejaarscontrole

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

3. Bevindingen eindejaarscontrole

Oplevering is voldoende en op onderdelen voor verbetering vatbaar

Bij de start waren de concept jaarstukken gereed. De oplevering van de onderbouwende stukken was vrij goed op orde en voldoende om de controle te kunnen starten.

Wij vragen voor volgend jaar aandacht voor snellere beantwoording van onze vragen, dat zal de doorlooptijd en efficiency van de controle verder verbeteren. Ook vragen wij u om tijdig aan de bel te trekken als er onduidelijkheden bestaan over de gestelde vragen, wij helpen graag om ook op deze wijze de doorlooptijd te bevorderen. Verder vragen wij ook de aandacht voor de aanlevering van de informatie van derden, waaronder de participatiewet, lokale heffingen, jeugd, WMO en de VOF Braassemerland.

Wij hebben bij de controle van de jaarrekening de volledige en constructieve medewerking van uw organisatie gehad. Wij zullen onze bevindingen in een gezamenlijke evaluatie met uw gemeente bespreken om de samenwerking verder te optimaliseren.

Grondexploitaties

Een belangrijke post in de jaarrekening van de gemeente Kaag en Braassem betreft de voorraden (grondexploitaties). Door de schattingscomponenten die samenhangen met de waardering van de grondexploitaties, besteden wij hier tijdens de controle bijzondere aandacht aan. De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot de zogenoemde vijf P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programmering:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in woningbehoefte en vraag naar bedrijventerrein. Is er een kritische analyse van de 'mix' van aanbod van bedrijventerrein en woningen (huur, koop, vrije kavels, appartementen, etc.) in de projecten, in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** de verkoopprijzen van woningen zijn momenteel hoog. Hoe vertaalt dit zich in grondprijzen en wat zijn de verwachtingen op de (middel-)lange termijn?
- **Plankosten:** zijn de geraamde kosten die voor de grondexploitaties gemaakt moeten worden realistisch? U kunt hierbij denken aan de totstandkoming van de ramingen van bijvoorbeeld civieltechnische werken en interne plankosten.
- **Parameters:** zijn de gehanteerde kosten- en opbrengstenindexaties in lijn met de actuele marktontwikkelingen en zijn de renteparameter en disconteringsvoet in overeenstemming met de voorschriften in het BBV?

De grondexploitaties zijn door uw gemeente voor de jaarrekening 2024 opnieuw doorgerekend (geactualiseerd), en waar nodig zijn door uw college de verwachtingen bijgesteld. Daarbij is tevens beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen of winstnames moeten worden verwerkt.

In exploitatie genomen gronden

Uw gemeente heeft op peildatum 31 december 2024 vier in exploitatie genomen bouwgronden. Per jaareinde 2023 waren dat nog 6 projecten. In het boekjaar 2024 zijn er een tweetal projecten afgesloten. De actieve bouwgronden in exploitatie zijn verantwoord onder de voorraden op de balans. De projecten verschillen sterk in omvang, complexiteit en risico's die aan de waardering van de grondexploitaties zijn verbonden. De totale boekwaarde per 31 december 2024 bedraagt € 3,3 miljoen. Op deze boekwaarde zijn verliesvoorzieningen in mindering gebracht voor in totaal € 5,6 miljoen. De waarde in de hoofdbalans voor het 'onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie' bedraagt daarom € -2,3 miljoen en is het saldo van eerdergenoemde bedragen. Verder schrijft het BBV voor dat eventuele verliezen waarvoor de boekwaarde van het project niet toereikend is als credit-voorziening op de balans moet worden gepresenteerd. Dit bedrag ziet u terug onder de voorzieningen als 'voorziening nadelige complexen grondbedrijf' voor in totaal € 1,688 miljoen.

In 2024 is er € 0,8 miljoen resultaat genomen op basis van de 'percentage of completion methode'. De winsten over 2024 komen voort uit het project Vm. Gemeentehuis Rijnsaterwoude. In 2024 zijn bij een aantal projecten de verwachte resultaten op de projecten veranderd ten opzichte van 2023. Hierdoor zijn bij een aantal projecten de verliesvoorzieningen gemuteerd. De totale verliesvoorziening op de grondexploitaties is in 2024 € 5,6 miljoen (2023: 8,2 miljoen). Dit verschil wordt hoofdzakelijk veroorzaakt doordat het Centrumplan Leimuiden is afgesloten. De overige voorziening is de voorziening op het project Braassemerland (GEM), het verlies op dit project neemt licht toe.

De onzekerheden die met de resultaten van grondexploitaties samenhangen, ontstaan doordat de waardering (en daarmee de te nemen winsten en verliezen) gebaseerd zijn op schattingen. De omvang van de in de toekomst nog te realiseren opbrengsten en kosten is hier een belangrijke factor in. In de huidige portefeuille van bouwgronden in exploitatie verwacht uw gemeente de komende jaren nog € 13,4 miljoen aan investeringen te doen en moet er nog € 14,6 miljoen aan opbrengsten worden gerealiseerd. De meeste kosten zijn nog te realiseren bij de projecten Braassemerland (GEM) (€ 4 miljoen) en Grietpolder Leimuiden (€ 8,4 miljoen). De meeste opbrengsten zijn nog te realiseren bij eveneens deze projecten € 5,4 miljoen en € 8,8 miljoen voor Braassemerland (GEM) respectievelijk Grietpolder Leimuiden.

Risicoanalyse en controleaanpak

Wij controleren de waardering van de grondexploitaties aan de hand van een risicoanalyse. In deze analyse betrekken wij de omvang van de nog te realiseren kosten en opbrengsten, de looptijd van de projecten, afwijkingen van het MPG ten opzichte van eerdere jaren, het effect van de parameters, programmering, winstnemingen en verliesvoorzieningen. Op basis van onze inschatting kwalificeren wij de volgende onderdelen als het meest risicovol:

- Op termijn kan het project Grietpolder risicovoller worden in termen van waardering. In de jaarrekening 2024 en in het MPG 2025 heeft het project een positieve eindwaarde en er zijn geen opbrengsten gerealiseerd waardoor er nog geen sprake kan zijn van winstname. Het effect van dit project hebben wij daarom ondanks de omvang als laag ingeschat.

- Gezien de omvang van het project Braassemerland en ook de verliesvoorzieningen hebben wij dit project nader beoordeeld in het kader van de controle van de jaarrekening. De correcties zijn verwerkt in de jaarrekening en hebben betrekking op de beginbalans en de verliesvoorziening vanwege de toepassing van een onjuiste verdisconteringsvoet.

Parameters

De parameters die uw gemeente hanteert voor de kosten- en opbrengstenstijgingen binnen de grondexploitaties zijn vastgelegd in het MPG.

Voor de stijging van de kosten wordt een parameter gehanteerd van 2,0 % in 2025 en verder. De opbrengsten worden niet geïndexeerd tenzij dit contractueel is vastgelegd. Het rentepercentage bedraagt 2,5% en de disconteringsvoet waartegen de verliesvoorzieningen contant worden gemaakt bedraagt 2,0% en is voorgeschreven in het BBV.

Wij hebben deze parameters als passend aangemerkt. De berekening van de parameters en de doorrekening naar de grondexploitaties zijn in overeenstemming met het BBV.

Evaluatie rechtmatigheids-verantwoording 2024

In de jaarrekening 2024 heeft het college voor de tweede keer de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in de jaarrekening. Net als in 2023 is er sprake van imperfecte regelgeving, toch heeft het ministerie van BZK er voor gekozen om de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening te laten opnemen. Met de imperfecte regelgeving bedoelen wij dat de Gemeentewet wel is aangepast, maar het verslaggevingstelsel (BBV) nog niet. In dit onderdeel van het accountantsverslag evalueren wij de rechtmatigheidsverantwoording in 2024.

Verantwoording
Op basis van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening 2024 blijkt dat er geen rechtmatigheidsafwijkingen zijn geconstateerd groter dan de verantwoordingsgrens (1%). De rechtmatigheidsafwijkingen hebben betrekking op de criteria begrotingsrechtmatigheid en het voorwaardencriterium.

Samenvatting rechtmatigheidsverantwoording	Bedragen
Begrotingscriterium (bruto)	€ 10.271
Begrotingscriterium (netto)	€ 10.271
Voorwaardencriterium (met name Europese aanbestedingen en participatiewet)	€ 0
M&O-criterium	€ 0

Rechtmatigheidsfouten bruto	€ 10.271
Rechtmatigheidsfouten netto	€ 10.271

In de paragraaf bedrijfsvoering heeft het college geen toelichting opgenomen rondom de interne controlewerkzaamheden inzake rechtmatigheid en haar bevindingen hierbij, omdat de bevindingen lager zijn dan de verantwoordingsgrens. De gemeenteraad heeft de rapporteringsgrens (€150.000) vastgesteld waarboven rechtmatigheidsafwijkingen in de paragraaf bedrijfsvoering moeten worden toegelicht.

Daarnaast zijn in de waarderingsgrondslagen de grondslagen voor de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. En hebben wij vastgesteld dat de verplichte modeltekst is gehanteerd voor de rechtmatigheidsverantwoording.

Evaluatie aanpak
Het college heeft voorafgaand goed nagedacht over haar plan van aanpak om voldoende waarborgen te treffen om een rechtmatigheidsverantwoording te kunnen opnemen in de jaarrekening die geen materiële afwijkingen bevat. Hiertoe is onder andere een risicoanalyse uitgevoerd, processen geactualiseerd en een intern controleplan opgesteld. Daarnaast heeft het college zorggedragen voor het tijdig actualiseren van verordeningen en het in kaart brengen van de risico's en maatregelen rondom Misbruik & Oneigenlijk gebruik.

Evaluatie uitvoering
Wij hebben de uitgevoerde interne controleprogramma's beoordeeld. Op basis van onze werkzaamheden komen wij tot dezelfde conclusie inzake de uitkomsten (fouten en onzekerheden) van de verbijzonderde interne controle.

Begrotingscriterium
Het totaal aan bruto begrotingsonrechtmatigheden bedraagt € 10.271. Er is in de jaarrekening 2024 geen sprake van overschrijding van lasten op het niveau van de programma's. Voor de overig begrotingsafwijkingen is in de financiële verordening afgesproken dat: "*De na het moment van de door de raad laatst vastgestelde tussentijdse rapportage over het betreffend verslagjaar geconstateerde over- en/of onderschrijdingen van programmabaten-budgetten resp. onderschrijdingen van programmalasten- en/of investeringskredietbudgetten voor dat verslagjaar zijn rechtmatig, mits deze soort afwijking(en) uiterlijk bij of met de jaarrekening over dat verslagjaar aan de raad worden gemeld en toegelicht*". Aangezien alle afwijkingen in de jaarrekening zijn toegelicht volgen hier verder geen onrechtmatigheden uit.

Voorwaardencriterium
Het voorwaardencriterium is met name relevant bij Europese aanbestedingen, subsidieverstrekkingen, kwijtschelding van lokale heffingen en verstrekkingen in het kader van het sociaal domein. Uit dit onderdeel volgen geen onrechtmatigheden.

M&O-criterium
Op basis van de rechtmatigheidsverantwoording blijken geen bevindingen in het kader van misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). De gemeente beschikt over een nota M&O-beleid. Op basis van de uitgevoerde risicoanalyse en overige interne controlewerkzaamheden blijken geen bijzonderheden.

Sociaal domein

De gemeente Kaag en Braassem voert diverse regelingen uit in het sociaal domein waarbij deze taken zijn ondergebracht bij derde partijen. Hieronder hebben wij een overzicht opgenomen van de belangrijkste onderdelen en door wie deze werkzaamheden uitgevoerd worden:

Onderdeel	Uitvoerder	Wijze van uitbesteding	Bepaling last boekjaar
Jeugdwet	GO! / SOZ Holland Rijnland	Opdracht / Mandatering	Afrekening op basis van lumpsum-overeenkomst / verevening
Wmo	Driemaster / Participe/ Tom in de buurt	Opdracht	Afrekening op basis van lumpsum-overeenkomst / werkelijke lasten
PGB's	GO! / Participe	Opdracht	Lumpsum / Afrekening op basis van werkelijke lasten
Uitkeringen	SozaAlphen	Mandatering	Afrekening op basis van werkelijke laste

Ten behoeve van de afronding van onze controlewerkzaamheden met betrekking tot het sociaal domein hebben wij de controleverklaringen ontvangen van de verschillende uitvoerders. Uit deze rapportages, bestaande uit eindverantwoordingen en controleverklaringen, blijken geen nadere onzekerheden of fouten die boven de rapporteringsdrempel uitkomen.

De jaarrekening van GO! is nog niet beschikbaar. Aangezien het hier gaat om een lumpsum-overeenkomst zijn de lasten die samenhangen met de overeenkomst in de jaarrekening verantwoord. De beschikbare overeenkomsten en nadere afspraken geven toereikende zekerheid in het kader van de jaarrekeningcontrole.

Net als voorgaande jaren zijn niet alle jaarrekeningen en verantwoordingen van deze partijen tijdig ontvangen. Het is van belang dat tijdige aanlevering plaatsvindt om te zorgen voor een juiste beheersing van de zorgkosten.

Serviceorganisatie zorg Holland Rijnland

De gecontroleerde verantwoording van de Service-organisatiezorg Holland Rijnland is ontvangen en voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

SozaAlphen
De gecontroleerde verantwoording is ontvangen en voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Participe
De gecontroleerde jaarrekening Participe is ontvangen en voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Tom in de buurt/Coöperatie dichtbij in de Rijnstreek
De gecontroleerde jaarrekening van Tom in de Buurt/Coöperatie dichtbij in de Rijnstreek is ontvangen en voorzien van een goedkeurende controleverklaring.

Mutaties eigen vermogen

In de kadernota rechtmatigheid 2024 (en ook in eerdere versies) is opgenomen dat de toevoegingen en onttrekkingen aan elk van de bestemmingsreserves in de jaarrekening moeten worden verwerkt overeenkomstig het bedrag dat via de begroting(swijzigingen) door de raad is goedgekeurd voor de betreffende bestemmingsreserve. Bij uw gemeente lijkt het in een aantal gevallen tot op heden gebruikelijk om de werkelijke onttrekkingen of dotaties op de (bestemmings)reserve te muteren, gebaseerd op de daadwerkelijke bestedingen. Wij wijzen u erop dat dit alleen kan indien de gemeenteraad hier expliciet over heeft besloten. Wij adviseren u hierop te anticiperen bij een volgende actualisatie van de nota reserves en voorzieningen door heel expliciet op te schrijven hoe de gemeenteraad de bestemmingsreserves wenst te gebruiken.

Daarnaast merken wij op dat begrotingsbesluiten worden genomen om lasten te dekken uit de algemene reserve. Om vertroebeling van het resultaat te voorkomen adviseren wij om tussentijds geen beroep te doen op de algemene reserve om bepaalde tekorten te dekken. Ook de commissie BBV heeft aangegeven dat het niet de voorkeur heeft om resultaten tussentijds te muteren op de algemene reserve. Wij adviseren de algemene reserve alleen te gebruiken voor de verwerking van de jaarresultaten en het voeden van bestemmingsreserves.

Onzekerheid gewaarborgde geldleningen

Uit de controle is gebleken dat uw gemeente garant staat voor diverse partijen, waaronder inwoners inzake hypotheken en sportverenigingen. Voor een aantal van deze garantstellingen hebben wij gevraagd naar onderbouwing ter verificatie van de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Wij hebben begrepen dat er geen informatie binnen de gemeente beschikbaar is om het saldo van de garantstelling per 31 december 2024 te onderbouwen. Uw gemeente heeft aangegeven dat de bank geen medewerking heeft verleend aan uw verzoek om hier nadere informatie over te verstrekken vanwege privacy redenen.

Om die reden hebben wij een aantal borg- en garantstelling als onzeker aangemerkt. De hiermee gemoeide bedragen zijn € 326.000 en € 352.000 voor sportverenigingen resp. inwoners. De totale onzekerheid bedraagt derhalve € 678.000. U vindt dit bedrag terug in de foutenevaluatie.

Voorziening groot onderhoud

In de jaarrekening 2024 is een voorziening voor groot onderhoud aan diverse activa opgenomen. Deze voorziening is bedoeld voor het egaliseren van kosten voor groot onderhoud aan deze activa. Om de voorziening toereikend te houden, wordt er jaarlijks een dotatie gedaan van gelijke omvang (het is immers om de kosten te egaliseren). De dotatie is bij het voorgaande plan bepaald en goedgekeurd door de gemeenteraad. De bepaling van deze dotatie vond plaats door alle verwachte toekomstige kosten voor groot onderhoud te delen door de totale looptijd van het plan, hierbij lijkt geen rekening te worden gehouden met de beginstand van de voorziening, waardoor de voorziening wellicht tijdelijk té hoog zou kunnen worden.

In 2025 wordt verwacht dat een nieuw plan wordt vastgesteld en dus ook een nieuwe dotatie wordt bepaald. Wij adviseren om bij het bepalen van de dotatie dan ook de beginstand mee te nemen, zodat er niet onnodig veel gestort wordt in de voorziening voor groot onderhoud.

Tijdens de controle van de voorziening groot onderhoud hebben wij daarnaast geconstateerd dat er kosten ten laste van de voorziening groot onderhoud worden gebracht, welke geen onderdeel zijn van het meerjarenonderhoudsplan dat aan de voorziening ten grondslag ligt. Dit is in principe niet toegestaan. We adviseren dan ook om de beheersing hierop aan te scherpen.

Accordering declaraties directie

In het kader van onze frauderisicoanalyse hebben wij onder andere diepgaande werkzaamheden uitgevoerd met betrekking tot declaraties van de directie. Hieruit is gebleken dat alle declaraties bij onze controle zijn onderbouwd met onderliggende documentatie. Wij merken echter op dat het van belang is dat alle declaraties ook gebaseerd moeten zijn op onderliggende regelingen of separate overeenkomsten. Indien dat niet het geval is, zal er bij de directie, conform de geldende mandaatregeling, goedkeuring moeten plaats vinden van het college van burgemeester en wethouders of de burgemeester.

Bruikbaarheid uitdraai goedkeuring facturen

In het kader van onze frauderisicoanalyse hebben wij diepgaande controlewerkzaamheden uitgevoerd op de goedkeuring van facturen door tenminste twee functionarissen, te weten de prestatieverklaarder en de budgethouder. Uit deze controle volgde een overzicht van 80 facturen waarbij sprake leek te zijn van goedkeuring door slechts 1 functionaris. Bij het meekijken in uw financiële pakket, met een van uw medewerkers, is door ons geconstateerd dat er wel een goedkeuring door twee functionarissen heeft plaatsgevonden. Graag vragen wij u voor het volgende controlejaar uit te zoeken welke parameters meegenomen dienen te worden in de query om een volledig en bruikbaar overzicht uit te kunnen draaien. Dit zorgt voor een efficiëntere controle.

Europese aanbestedingen: aandachtspunten

In het kader van de verbijzonderde interne controle heeft uw organisatie een analyse uitgevoerd van de opdrachtverleningen, met als doel vast te stellen of is voldaan aan de richtlijnen voor Europese aanbestedingen. Voorafgaand aan deze werkzaamheden hebben wij in overleg met uw medewerkers afspraken gemaakt over de wijze waarop de spendanalyse zou worden uitgevoerd en dit tevens in de managementletter opgenomen. Voor het komende jaar hebben wij enkele aandachtspunten die u in de voorbereiding kunt meenemen.

- Bij een van de leveranciers is niet voldoende onderbouwd waarom deze partij de enige leverancier is die de benodigde goederen/diensten kan leveren. In uw geval is dit enkel onderbouwd door een collegebesluit. Echter zouden wij hier ook resultaten vanuit marktconsultatie verwachten waaruit blijkt dat er geen andere leveranciers zijn en is een onderhandelingsprocedure zonder (voorafgaande) aankondiging ook een procedure om de markt op de hoogte te brengen van uw beslissing.
- Wij zien dat bij de beantwoording van vragen omtrent aanbestedingsvormen en de rechtmatigheid daarvan niet altijd antwoord wordt gegeven op de vragen die gesteld worden, maar de vraag wordt afgedaan met de opmerking dat deze werkwijze al jaren zo wordt toegepast. Hierbij loopt u nog steeds het risico dat bestedingen onrechtmatig zijn, ook als deze wel Europees zijn aanbesteed maar sprake is van een wezenlijke wijziging waardoor de opdrachtwaarde fors wordt overschreden. Wij vragen u hier in het vervolg rekening mee te houden om de doorlooptijd van de controle te beperken.
- In twee gevallen constateren wij dat de geraamde opdrachtwaarde de Europese aanbestedingsdrempel nadert. Hier loopt u verhoogd risico op het overschrijden van deze drempel bij eventuele wijzigingen in de werkelijke uitvoering van de opdracht. Wij adviseren u opdrachten waarvan de geraamde opdrachtwaarden de drempelwaarde voor Europees aanbesteden naderen, Europees aan te besteden gezien de kans erg groot is dat door omstandigheden de drempel toch wordt overschreden en hier geen deugdelijke raming aan ten grondslag ligt en de afwijking de toelaatbare norm overschrijdt.

Wet normering topinkomens (WNT)

De Wet normering topinkomens (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2013 is bij wet vastgelegd dat rechtspersonen of organisaties die volledig of in aanzienlijke mate uit publieke middelen zijn gefinancierd beloningen van topfunctionarissen openbaar dienen te maken, ook als deze de in de wet gestelde maximale bezoldiging over € 233.000 niet te boven gaat. Daarnaast dienen gemeenten het salaris openbaar te maken van overige medewerkers (inclusief – wanneer aan bepaalde voorwaarden is voldaan – ingehuurd personeel) die een bezoldiging ontvangen boven deze norm. Ten slotte stelt de WNT een aantal overige eisen, zoals een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van € 75.000. In 2024 is voor geen van de topfunctionarissen en overige medewerkers sprake van een overschrijding van de grensbedragen.

In het kader van de WNT attenderen wij u erop dat u de plicht heeft om uiterlijk 1 juli 2025 uw WNT-verantwoording over het kalenderjaar 2024 via internet op een algemeen toegankelijke wijze openbaar te maken. Indien op grond van andere op de verantwoordelijke van toepassing zijnde regelgeving of een besluit een later tijdstip waarop het financieel verslaggevingsdocument openbaar moet worden gemaakt geldt, is die latere datum de uiterlijke datum van openbaarmaking

4. Interne beheersing

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

4. Interne beheersing

Kernboodschappen interim-controle

Naar aanleiding van de interim-controle hebben wij de managementletter uitgebracht op 17 januari 2025. Deze managementletter is besproken met uw concerncontroller, directie en de portefeuillehouder financiën. De bevindingen zijn aan de hand van de raadsletter besproken met de financiële commissie op 17 februari 2025.

Managementsamenvatting

Algemeen beeld

Het boekjaar 2024 is het eerste jaar van de samenwerking tussen uw gemeente en Publieke Sector Accountants. De samenwerking met uw gemeente hebben wij de afgelopen periode als prettig ervaren. De communicatie verloopt over het algemeen goed en wij zien een constructieve opstelling bij de ambtelijk organisatie. Wel zien wij diverse onderwerpen waarop de gemeente zich verder zou kunnen professionaliseren.

De kernboodschappen uit onze interim-controle 2024 hebben wij steeds in de linker kantlijn weergegeven.

Interne beheersing

Onderstaand enkele hoofdpunten op het gebied van de interne beheersing.

- Uw gemeente kan het three lines of defense model verder implementeren en verbeteren.
- Uw VIC plan verdient de aandacht, waarbij een aantal verbeterpunten noodzakelijk zijn.
- Het is van belang dat uw organisatie aan de slag gaat met het in beeld brengen van de interne beheersing op het niveau van de individuele processen.
- Wij zien een aantal verbeterpunten inzake uw frauderisicoanalyse.

Procesbevindingen

Onderstaand hebben wij de voornaamste bevindingen als gevolg van de procesbeoordelingen opgesomd:

- Oplevering voor de controle moet worden verbeterd;
- Controle van memoriaalboekingen verdient aandacht;
- Controle op juistheid van wijzigingen van crediteurenstamgegevens moet worden aangescherpt;
- Prestatielevering wordt niet eenduidig gecontroleerd;
- Controle op betalingen moet worden aangescherpt;
- Preventieve controle op aanbestedingen moet worden aangescherpt;

Overige procesbevindingen hebben wij opgenomen in de bijlage van deze managementletter.

Aandachtspunten jaarrekening

Om de jaarrekeningcontrole over het boekjaar 2024 zo soepel mogelijk te laten verlopen, benoemen wij een aantal aandachtspunten die in dit kader van belang zijn:

- De Spend-analyse moet tijdig worden opgeleverd met adequate onderbouwingen;
- Voorzieningen Ghoybos dienen bij de jaarrekening expliciet onderbouwd te worden;
- De WNT vergelijkende cijfers dienen te worden aangepast in het kader van foutenherstel;
- De verantwoording inzake uitbestede activiteiten sociaal domein zijn van belang voor de jaarrekening(controle).

5. Overige aangelegenheden

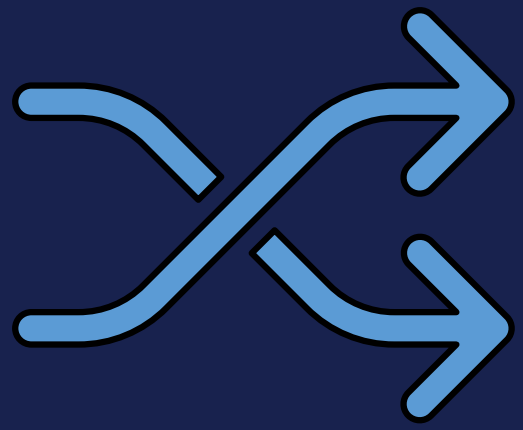

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

5. Overige aangelegenheden

Aanpassing BADO en BBV met ingang van boekjaar 2025

Het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten is aangepast en bevat wijzigingen die relevant zijn vanaf 2025 voor de rechtmatigheids-verantwoording

Op 16 april 2025 heeft het Rijk in het Staatsblad een aantal wijzigingen gepubliceerd van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, het Waterschapsbesluit en het Besluit van 29 oktober 2021 tot wijziging van het Besluit financiële verhouding 2001. De wijzigingen gaan in voor verantwoordingen over het begrotingsjaar 2025. Hieronder hebben wij de belangrijkste wijzigingen die voor u relevant zijn opgenomen.

Wijzigingen Besluit accountantscontrole decentrale overheden

- In artikel 1 zijn de “begrippen” afwijking, deelverantwoording, financiële rechtmatigheid en openbaar lichaam aangepast;
- In artikel 2 is aangegeven dat de goedkeuringstolerantie wordt aangepast. Vanaf het verslagjaar 2025 bedraagt deze 2% van de omvangsbasis. Deze is tot en met 2024 1%. De omvangsbasis is daarbij gelijk aan de totale lasten van de gemeente exclusief de toevoegingen aan de reserves. Tot en met 2024 was de omvangsbasis gelijk aan de totale lasten van de gemeente inclusief de toevoegingen aan de reserves; en
- De goedkeuringstolerantie is de som van de afwijkingen in de jaarrekening en onzekerheden in de uitvoering van de controle. Dit betekent dat fouten en onzekerheden gezamenlijk worden afgewogen (lees: opgeteld) ten opzichte van de goedkeuringstolerantie van 2%. Tot en met 2024 werden fouten (1%) en onzekerheden (3%) afzonderlijk afgewogen. Wanneer fouten en onzekerheden samen meer dan 2% van de omvangsbasis bedragen, dient de accountant een niet-goedkeurende controleverklaring af te geven.

Deze aanpassingen zijn relevant voor het intern controleplan van uw gemeente en de uitvoering daarvan.

Wijzigingen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

- In het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (Bbv) zijn wijzigingen doorgevoerd, waarmee de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is geformaliseerd. Aan artikel 1 van het Bbv zijn daartoe de volgende onderdelen toegevoegd:
  - Rechtmatigheidsverantwoording;
  - Verantwoordingsgrens;
  - Financiële rechtmatigheid;

- Rechtmatigheidsfout; en
- Onduidelijkheid.

De verantwoordelijkheid voor deze verantwoording is daarmee expliciet bij het college neergelegd.

- In het Bbv is nu expliciet geregeld dat in de paragraaf bedrijfsvoering een beschrijving wordt opgenomen van de maatregelen die worden ondernomen om rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden met betrekking tot de financiële rechtmatigheid te voorkomen.
- De paragraaf “Wet open overheid” is een verplichte paragraaf geworden.
- In titel 4.7 zijn in artikel 58b de verslaggevingskaders voor de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Deze zijn:
  - De jaarrekening bevat een rechtmatigheidsverantwoording.
  - De rechtmatigheidsverantwoording bevat een overzicht van de rechtmatigheidsfouten en onduidelijkheden in het kader van de financiële rechtmatigheid.
  - De verantwoordingsgrens is een totaalbedrag voor rechtmatigheidsfouten én onduidelijkheden in het kader van de financiële rechtmatigheid.
  - De gemeenteraad en provinciale staten stellen de verantwoordingsgrens vast op ten hoogste 2% van de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves.
  - Voor zover het totaalbedrag aan rechtmatigheidsfouten én onduidelijkheden in het kader van de financiële rechtmatigheid hoger is dan de verantwoordingsgrens, worden deze in het kader van de financiële rechtmatigheid opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording. Bij ministeriële regeling wordt voor de rechtmatigheidsverantwoording een model vastgesteld.

De belangrijkste aanpassing is dat de verantwoordingsgrens vanaf 2025 maximaal 2% van de totale lasten, exclusief de toevoegingen aan de reserves kan zijn.

Deze aanpassingen zijn relevant voor de jaarrekening 2025 (verantwoording) en uw kaderstelling (verantwoordingsgrens maximaal 2%). Voor een totaalbeeld van de wijzigingen verwijzen wij naar https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2025-99.html.

Geen meningsverschil met het college van burgemeester en wethouders

Er zijn geen meningsverschillen met het college van burgemeester en wethouders geweest en er waren geen beperkingen bij de uitvoering van onze controle. Naar onze mening is ons bij de uitvoering van onze controleopdracht door het college en de medewerkers van uw gemeente de volledige medewerking verleend en hebben wij volledige toegang tot de benodigde informatie gehad.

Bevestigingen van het college van burgemeester en wethouders ontvangen

Wij hebben namens het college van burgemeester en wethouders een ondertekende schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen d.d. 3 juli 2025.

Naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben geen kennis van te rapporteren omstandigheden in verband met het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Betrouwbaarheid en continuïteit van de automatiseringsomgeving

Onze jaarrekeningcontrole is gericht op het geven van een oordeel omtrent de jaarrekening zelf en is niet primair gericht op het doen van uitspraken omtrent de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking als geheel of van onderdelen daarvan. Onze bevindingen daaromtrent raken dan ook slechts die onderdelen die wij onderzocht hebben in het kader van de jaarrekening, wat wil zeggen dat wij ter zake geen volledigheid pretenderen. Uit de door ons uitgevoerde werkzaamheden zijn geen bijzonderheden gebleken waarop wij u via deze rapportage willen attenderen.

Geen aanwijzingen van fraude

In Nederland is de accountant wettelijk verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht.

Wij hebben een fraudediscussie gevoerd met het controleteam en met het financieel management van de gemeente Kaag en Braassem, waarbij wij de nadruk hebben gelegd op de vermoedens van materiële onjuistheden als gevolg van fraude in de jaarstukken. Van het management en directie hebben wij de bevestiging ontvangen dat er geen onregelmatigheden zijn geconstateerd waarbij het management of werknemers die een belangrijke rol spelen bij de maatregelen van interne beheersing of anderen in het geval dat de fraude van materieel belang kan zijn op de jaarrekening, zijn betrokken.

Tevens hebben wij zelfstandig werkzaamheden uitgevoerd die gericht waren op het risico van het 'omzeilen' van de interne beheersingsmaatregelen door het management te detecteren. Wij hebben specifieke controles uitgevoerd op memoriaalboekingen en schattingen en hebben middels gegevensanalyses onderzocht of sprake is van significante en ongebruikelijke transacties.

Hoewel wij op grond van de controle- en overige standaarden een kritische houding moeten hebben ten opzichte van risico's van fraude in de jaarrekening, merken wij op dat onze controle niet specifiek is gericht op het ontdekken hiervan. Tijdens de uitvoering van onze controle van de jaarrekening 2024 hebben wij geen aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

Tot slot merken wij op dat het college beschikt over een geactualiseerde frauderisicoanalyse. In onze managementletter 2024 hebben wij een aantal aandachtspunten benoemd ten aanzien van de frauderisicoanalyse.

Inzicht in onze tijdsbesteding

In het rapport “In het publieke belang” van de NBA, de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountant, zijn maatregelen opgenomen die de kwaliteit en onafhankelijkheid van de controlerend accountant moeten waarborgen of verbeteren. Op basis van één van de maatregelen rapporteren wij de bestede uren van onze controlewerkzaamheden aan u. Hieronder treft u de opgave van onze tijdsbesteding aan, inclusief een schatting van nog te besteden uren voor de afronding van de jaarrekeningcontrole (waaronder het voeren van besprekingen en het archiveren van ons dossier).

	Uren geraamd	Uren Besteed
Tekenend accountant en (senior) manager	249	319
Overige teamleden	373	780

Wij hebben de opdracht niet binnen de geraamde uren uitgevoerd, we hebben hier afspraken over gemaakt met (o.a.) uw clustermanager middelen. Daarnaast wordt een deel veroorzaakt doordat dit het eerste jaar is dat wij de controle bij u uitvoeren.

Bevestiging onafhankelijkheid

Bevestiging onafhankelijkheid
In overeenstemming met Nederlandse wet- en regelgeving, waaronder de Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA), dient de externe accountant mogelijke conflicten met betrekking tot zijn onafhankelijkheid, zowel in wezen als in schijn, onder de aandacht te brengen van het college en de gemeenteraad.

Wij bevestigen dat onze onafhankelijke positie ten opzichte van gemeente Kaag en Braassem in overeenstemming met de Nederlandse wettelijke en beroepsvoorschriften is gewaarborgd. Wij zijn van mening dat onze objectiviteit gedurende het afgelopen jaar niet is aangetast.

Stelsel van waarborgen om onafhankelijke positie te waarborgen
Publieke Sector Accountants beschikt over een stelsel van maatregelen om onze onafhankelijke positie bij controlecliënten te waarborgen. Het stelsel van maatregelen is een integraal onderdeel van de bestuurlijke organisatie en van het voor de gehele organisatie van toepassing zijnde stelsel van kwaliteitsbeheersingsmaatregelen. Bijgaande niet-limitatieve opsomming geeft u een indruk van de maatregelen die bijdragen aan het waarborgen van onze onafhankelijke positie:

- Schriftelijke onafhankelijkheidsbepalingen waarin alle bestaande onafhankelijkheidsvereisten en de risico's ten aanzien van de bedreiging van de onafhankelijkheid en de daaraan gerelateerde waarborgen zijn verwerkt.
- Procedures voor tijdige bekendmaking van de voorschriften en de daarin aangebrachte wijzigingen aan alle partners en werknemers bij Publieke Sector Accountants.
- Procedures voor de organisatie van periodieke training inzake de toepassing van de onafhankelijkheidsvoorschriften.
- Procedures die erop gericht zijn dat onze gevolmachtigden en werknemers in specifieke casussen en omstandigheden de onafhankelijkheidsvoorschriften naleven.
- De benoeming van professionals op seniorniveau die verantwoordelijk zijn voor het continu actualiseren van de procedures en voorschriften, de tijdige bekendmaking ervan en het adequaat functioneren van het gehele stelsel van waarborgen.
- Procedures voor een schriftelijke rapportage per controlecliënt waarin is vastgelegd of sprake is van omstandigheden die de onafhankelijkheid van de accountant die de controleopdracht uitvoert bedreigen, op welke wijze met potentiële bedreigingen is omgegaan en indien er bedreigingen zijn gesignaleerd, welke maatregelen dan zijn genomen om deze bedreiging voor de onafhankelijkheid weg te nemen. De vastlegging van deze beoordeling inclusief een gemotiveerde conclusie (de zogenoemde onafhankelijkheidsevaluatie) wordt in het dossier opgenomen.
- Procedures die vereisen dat een daartoe geëigende afdeling binnen Publieke Sector Accountants wordt geconsulteerd, als sprake is van een mogelijke aantasting van de onafhankelijkheid in relatie tot een specifieke cliënt. Wij zullen dan ook overwegen de gemeenteraad of de financiële commissie te raadplegen.
- Procedures voor het interne toezicht in relatie tot de toetsing en bewaking van de naleving van de onafhankelijkheidsvoorschriften.

De opzet en werking van ons stelsel van maatregelen worden periodiek door de externe toezichthouder getoetst.

Interne roulatie

Een te grote mate van vertrouwdheid of vertrouwen kan een bedreiging vormen voor de onafhankelijkheid van de accountant wanneer bepaalde leden van het controleteam geregeld en voor lange tijd aan de wettelijke controle van een controlecliënt meewerken.

Wij beoordelen de bedreiging voor de onafhankelijkheid die kan voortvloeien uit de langdurige betrokkenheid van andere leden van het controleteam bij de controleopdracht. Waar nodig nemen wij maatregelen om de bedreiging weg te nemen. Wij merken op dat er in het kader van onze controleopdracht geen sprake is geweest van een dergelijke bedreiging.

Persoonlijke, zakelijke of financiële relaties

Wij hebben een evaluatie gemaakt van persoonlijke, zakelijke en financiële relaties tussen Publieke Sector Accountants, haar partners en haar medewerkers en de gemeente Kaag en Braassem, die van invloed kunnen zijn op onze onafhankelijkheid. Bij deze evaluatie zijn ons geen zaken gebleken welke aan u gerapporteerd dienen te worden.

Geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid

De Nederlandse onafhankelijkheidsregels vereisen dat de eindverantwoordelijke accountant de met governance belaste organen informeert over geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid die Publieke Sector Accountants, een bestuurder of interne toezichthouder van Publieke Sector Accountants of een lid van het controleteam heeft ontvangen van of verstrekt aan de gemeente Kaag en Braassem of een bij de gemeente Kaag en Braassem betrokken persoon. Hierbij is een drempel van € 100 opgenomen in de regels. Wij zijn van mening dat de verstrekte en ontvangen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid gepast zijn en derhalve niet tot een bedreiging voor de onafhankelijke uitvoering van de controleopdracht hebben geleid. Volledigheidshalve merken wij op dat wij geen geschenken en persoonlijke uitingen van gastvrijheid hebben verstrekt/ontvangen die een (geschatte) waarde van meer dan € 100 hebben.

Aanvullende dienstverlening

Een overzicht van de aanvullende dienstverlening hebben wij hieronder opgenomen.

Aanvullende dienstverlening
▪ Ondersteuning bij de uitwerking van processen.

Conclusie onafhankelijkheid

De voorschriften in het kader van onafhankelijkheid zijn binnen de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (de NBA) opgenomen in de 'Verordening inzake Onafhankelijkheid (ViO)' en vormen een belangrijk onderdeel van het 'normenkader' waaraan een accountant moet voldoen. De naleving van de ViO is binnen Publieke Sector Accountants ingebed. Op basis van onze toetsing concluderen wij dat onze onafhankelijkheid als certificerend accountant bij de gemeente Kaag en Braassem in 2024 voldoende is gewaarborgd.

Controleverschillen

Overzicht van de controleverschillen:

Aard van de fouten	Bedragen
Rechtmatigheidsfouten inzake specifieke uitkeringen	
Rechtmatigheidsfouten	N.v.t.
Totaal rechtmatigheidsfouten in de controle	**N.v.t.**

Getrouwheidsfouten	
Getrouwheidsfout (afwijking van grondslagen voor verslaggeving, zoals bijvoorbeeld het stelsel van baten en lasten) – grondexploitaties	N.v.t.
Overige fouten	N.v.t.
Totaal getrouwheidsfouten in de controle	**N.v.t.**

Aard van de onzekerheden	Bedragen
Onzekerheid inzake rechtmatigheid	N.v.t.
Onzekerheid inzake getrouwheid ingevolge afgegeven borg- en garantstellingen	€ 678.000
Onzekerheid inzake waardering VOF Braassemerland	P.M.
Totaal onzekerheden in de controle	**€678.000 + PM**

Wij hebben van het college een schriftelijke bevestiging bij de jaarrekening ontvangen, waarin het college bevestigt dat de niet-gecorrigeerde fouten, zowel individueel als in totaal, in het kader van de jaarrekening niet materieel zijn. Daarnaast is in de jaarrekening een aantal correcties doorgevoerd naar aanleiding van onze controle. Uw organisatie beschikt over een overzicht van deze correcties.

Disclaimer en beperking in gebruik

Dit verslag is alleen bestemd voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders en mag niet in zijn geheel of gedeeltelijk worden verstrekt of aangehaald zonder onze schriftelijke toestemming vooraf. Er wordt geen verantwoordelijkheid aan een derde partij geaccepteerd, omdat dit verslag daar niet voor opgesteld en bedoeld is. Dientengevolge nemen wij geen enkele verplichting of plicht van zorg aan ieder ander persoon aan wie dit verslag getoond of in zijn handen komt, op ons.

De in dit verslag aan de orde gestelde onderwerpen zijn door ons geconstateerd gedurende onze controleopdracht waarvan wij van mening zijn dat zij uw aandacht behoeven. Het is geen allesomvattend verslag van alle geconstateerde zaken en in het bijzonder kunnen wij niet verantwoordelijk worden gesteld voor het rapporteren van alle bedrijfsrisico's of tekortkomingen in het systeem van interne beheersing. Elke conclusie, opinie of opmerking in dit verslag is verstrekt in de context van onze controleverklaring over de jaarrekening als geheel.

Evenzo geldt dat de opmerkingen, bevindingen en aanbevelingen met betrekking tot het systeem van interne beheersing niet gelezen dienen te worden als een afzonderlijke opinie van het systeem van interne beheersing en haar werking.

6. Bijlage: verplichte tabel SiSa

PUBLIEKE
SECTOR
ACCOUNTANTS

6. Bijlage: verplichte tabel SiSa

Verplichte tabel fouten en onzekerheden SiSa-bijlage

In overeenstemming met hoofdstuk 7.2.1 van de Nota verwachtingen accountantscontrole SiSa 2024 is onderstaande tabel leeggelaten (de kolommen 'Financiële omvang in euro's' en 'Toelichting fout/onzekerheid'), als er geen sprake is van fouten of onzekerheden die boven de rapporteringstoleranties uitkomen.

Strekking controleverklaring getrouwheid gehele jaarrekening: goedkeurend.
Rechtmatigheidsoordeel specifieke uitkeringen: goedkeurend.

Nr.	Specifieke uitkering of overig	Fout of onzekerheid	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout/onzekerheid
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Fout		
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek	Onzekerheid		
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Fout		
C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Onzekerheid		
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Fout		
C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Onzekerheid		

D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Fout		
D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Onzekerheid		
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Fout		
D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Onzekerheid		
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Fout		
E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)	Onzekerheid		
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	Fout		
E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027	Onzekerheid		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024	Fout		
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2024	Onzekerheid		

G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2024	Fout		
G2	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 gemeentedeel 2024	Fout		
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2024	Fout		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire levensonderhoud BBZ in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie	Fout		

	kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB)_gemeentedeel 2024			
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T (exclusief BOB) gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar Tgemeentedeel 2024	Fout		
G3	BBZ vóór 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024	Fout		

G3	BBZ vanaf 2020 - Gederfde baten die voorvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen gemeentedeel 2024	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen _gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G4	Tozo 2 gemeentedeel 2024	Fout		
G4	Tozo 2 gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G4	Tozo 3 gemeentedeel 2024	Fout		
G4	Tozo 3 gemeentedeel 2024	Onzekerheid		

G4	Tozo 4 gemeentedeel 2024	Fout		
G4	Tozo 4 gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G4	Tozo 5 gemeentedeel 2024	Fout		
G4	Tozo 5 gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar Tgemeentedeel 2024	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2024	Fout		

G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T_gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G10	Wet inburgering gemeentedeel 2024	Fout		
G10	Wet inburgering gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_ gemeentedeel 2024	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T_gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024	Fout		
G12	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in het kader van de	Onzekerheid		

	hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire in jaar T gemeentedeel 2024			
G13	Besteding/baten onderwijsroute gemeentedeel 2024	Fout		
G13	Besteding/baten onderwijsroute gemeentedeel 2024	Onzekerheid		
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel	Fout		
G13	Bestedingen/baten overige voorzieningen_ gemeentedeel	Onzekerheid		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Fout		
H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport	Onzekerheid		
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Fout		
H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Onzekerheid		
H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Fout		

H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026	Onzekerheid		
J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Fout		
J210B	Meerjarige regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Onzekerheid		
J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Fout		
J41B	Regeling specifieke uitkering flexibele inzet woningbouw	Onzekerheid		
J55	Aanpak energiearmoede	Fout		
J55	Aanpak energiearmoede	Onzekerheid		
J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Fout		
J56	Regeling huisvesting aandachtsgroepen	Onzekerheid		
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in	Fout		

	het kader van het Nationaal Isolatieprogramma			
J94	Regeling specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen van eigenaar-bewoners en woningen van verenigingen van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma	Onzekerheid		
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Fout		
K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Onzekerheid		
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Fout		
M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Onzekerheid		